

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้เทคโนโลยีที่มีในปัจจุบัน เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติได้เป็นอย่างดี เป็นมรดกที่สืบทอดกันมาทางสังคมตั้งแต่อดีตกาลที่เกิดจากการสร้างสรรค์สิ่งสม ซึ่งต้องมีการสืบทอดต่อกันไป ศิลปะถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง ที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์เป็นสิ่งที่จรรโลงความคิด ความงาม ในบรรดาศิลปะที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของชาติไทยเรา “นาฏศิลป์” นับว่าเป็นศิลปะที่มีความเด่นชัดที่สุด นาฏศิลป์หรือศิลปะที่แสดงออกทางลีลาการเคลื่อนไหวซึ่งเกิดจากการปรุงแต่งกิริยาท่าทางธรรมชาติของมนุษย์ โดยการนำกิริยาเหล่านั้นมาดัดแปลงให้อ่อนช้อยสวยงาม วิจิตรพิสดารกว่าท่าธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับเพลง ดนตรี และการขับร้อง มุ่งให้รำอย่างงดงาม โดยอาศัยหลักสำคัญในความงามของศิลปะ ซึ่งเป็นการแสดงจากการใช้มือ แขน ขา เท้า ลำตัว ใบหน้า ศีรษะ และภาษานาฏศิลป์ ผู้แสดงออกจะมีความสุข สนุกสนานกับการรำรำผู้ชมได้รับความบันเทิงเพลิดเพลินไปกับลีลาการเคลื่อนไหวที่งดงาม และยังถือว่าเป็นอีกภาษาหนึ่งที่จะอธิบายเรื่องราวใดๆ ได้โดยวิธีการที่นุ่มนวล และแนบเนียนจนเป็นที่กล่าวกันว่า นาฏศิลป์นั้นเป็น “ภาษาสากล” สามารถเห็นด้วยตา เข้าใจได้ทันทีทันใด (เรณู โกสินานนท์, 2544, คำนำ) นอกจากนี้นาฏศิลป์ไทยถือเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง เป็นที่รู้จักกันดีในรูปแบบของการแสดงที่อ่อนช้อยงดงาม บอกถึงความประณีตรักสวยรักงาม แฝงด้วยจินตนาการและศิลปะอันละเอียดอ่อนของคนไทย แสดงถึงความเป็นอารยธรรมอันรุ่งเรือง และความมั่นคงของชาติที่ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาล (วรสรวง สุทธิสวรรค์, 2541, หน้า 1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยตรงทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์พัฒนากระบวนการรับรู้ทางศิลปะ การเห็นภาพรวมการสังเกต รายละเอียดสามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ด้วย

การมีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2)

ในการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความคิดเป็นเหตุเป็นผล ถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาว่า ผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การสังเกต ที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะรอบตัว พัฒนา เจตคติ สมาธิ ทัศนียภาพส่วนตัว มีทักษะกระบวนการ วิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อน วัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่นพิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนมีปฏิริยาตอบสนองต่องานศิลปะ ช่วยให้มีมุมมองและเข้าใจโลกทัศน์กว้างไกล ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจในทัศนด้านอื่นๆ สะท้อนให้เห็นมุมมองของชีวิต สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความเชื่อ ความศรัทธา ทางศาสนาด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ให้คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ดัดแปลง จินตนาการ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย และสากล กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจที่งดงาม สมาธิแน่นแน่ว สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนา ชีวิตสมบูรณ์เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตนและส่งผลต่อการยกระดับ คุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม เนื่องจากการบ่มเพาะผู้คนในสังคมให้มีรสนิยม และคุณภาพชีวิตที่ดี ควรเริ่มต้นให้ผู้คนมองเห็นคุณค่าของความงามซึ่งเกิดขึ้น ปัญญา และทัศนคติ รวมทั้งทักษะ ความชำนาญชำนาญของมนุษย์ (ปณณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, 2547, หน้า 7)

จากความสำคัญดังกล่าว แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ที่กำหนด พัฒนาประเทศในอนาคตรับด้านสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีเป้าหมายของการสืบทอดสายใย สังคม และวัฒนธรรมที่สังคมไทยอนาคตพึ่งอนุรักษ์ และพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ให้เป็นกระแสหนึ่งของโลก และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ตั้งเป้าหมายของระบบการศึกษา ทั้งหมดคือ การปลูกฝังและฝึกฝน ให้ประชาชนประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 211) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงจัดให้มีการเรียนการสอนศิลปะทางด้านนาฏศิลป์ ทั้งในระดับ ประถมศึกษามัธยมศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่กับความงาม ปลูกความคิดให้กับผู้เรียนให้ก่อรูปร่าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาคำตอบ ด้วยตัวเอง เป็นการแสดงออกที่สร้างสรรค์ และจินตนาการที่ลึกซึ้ง มีคุณค่าต่อจิตใจ ซึ่งมีจุดประสงค์

ของการเรียนการสอนที่การพัฒนาศิลปินี่สัยให้กับผู้เรียน ได้มีบุคลิกภาพและอารมณ์ที่ประณีตละเอียดอ่อน มีความตระหนักเกี่ยวกับงานศิลปะ รับรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ มีการฝึกฝนทางศิลปะ แสวงหาประสบการณ์ เพื่อตอบสนองความรู้สึทางด้านคุณค่าและความงามที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ และพัฒนาสื่อความหมายทาง ด้านศิลปวัฒนธรรมที่ดีในแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2535 ก, หน้า 7-9)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อื่นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในด้านการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

จากการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์ในสถานศึกษาต่างๆ ที่ผ่าน มาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทางด้านนาฏศิลป์โดยตรง ทำให้ไม่กล้าแสดงท่าทางให้เด็กดู เนื่องจากเกรงว่าจะทำไม่ถูกต้องหรือทำไม่ได้ตามแบบครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการที่จะทำการสอนในสาระนาฏศิลป์ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2527, หน้า คำนำ) นอกจากนี้ยังพบว่า ขาดสื่อประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยส่งเสริมครูผู้สอนเหล่านั้นนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ผู้เรียนไม่มีทักษะพื้นฐาน คือ นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ เช่น ท่าตั้งวง ไม่ได้มาตรฐาน กระดกไม้ได้ระดับ ไม่รู้ความหมายของท่ารำ หรือเรียกชื่อท่ารำไม่ถูกต้อง จึงเป็นผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้น้อย ผลที่เกิดกับผู้เรียนก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระศิลปะ (นาฏศิลป์) อยู่ในระดับต่ำไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย และคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรกำหนดไว้ (กัลยา ต๊ะมะเศรษฐ, 2542, หน้า 3)

การจัดการเรียนรู้ทางการศึกษา มีความเชื่อโดยทั่วไปว่า การใช้สื่อนวัตกรรมประกอบจะช่วยดึงดูดความสนใจสำหรับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาของบลูม (Bloom, 1976, pp. 72-74) ที่กล่าวว่า ทุกคนหรือเกือบทุกคนสามารถเรียนรู้วิชาใดๆ ได้ถึงระดับหรือเกณฑ์ที่กำหนด ถ้าจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลและให้เวลาสำหรับการเรียนวิชานั้นๆ มากเพียงพอแก่ความสามารถที่จะเรียน และในระหว่างที่เรียนผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนอย่างทันทั่วทั้งที่ และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาของสกินเนอร์ (Skinner อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2536, หน้า 287) ที่กล่าวว่า ครูที่ไม่มีเวลาที่จะเสริมแรงแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ดังนั้นจึงถือว่าการสอนที่สำคัญของการสอนคือ การเสริมแรงและการเลือกเสริมแรง เป็นสิ่งหนึ่งที่ครูต้องใช้การพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยคำนึงความเหมาะสมกับผู้เรียนสื่อการสอนที่สามารถดึงดูดใจนักเรียน จะต้องมามีเทคนิคในการชักชวนให้นักเรียนมาใช้ คือ มีภาพ แสง สี เสียง ภาพเคลื่อนไหว สื่อเทคโนโลยีที่เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่ทันสมัยในปัจจุบัน คือ สื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสื่อที่ได้พัฒนาขึ้นในลักษณะของมัลติมีเดีย ซึ่งเป็นการนำคอมพิวเตอร์มาควบคุมสื่อต่างๆ เพื่อใช้งานร่วมกัน ในการนำภาพวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว เสียง เข้าไปช่วยทำให้คอมพิวเตอร์ได้เปรียบสื่อประเภทอื่นหลายประการ คือนำเสนอเนื้อหาได้รวดเร็วจับใจ เสนอรูปภาพเคลื่อนไหวได้ มีเสียงประกอบทำให้เกิดความน่าสนใจสามารถเก็บข้อมูลเนื้อหาได้มากกว่าหนังสือหลายเท่า โดย สงบ ลักษณะ (2535, หน้า 66) ให้ความเห็นว่า สื่อคอมพิวเตอร์ มีการพัฒนาออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (cai: computer instruction) บทเรียนบนเว็บ (wbi: web-based instruction) และในอนาคตจะมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนมากกว่าการสอน เช่น สื่อมัลติมีเดีย การจัดการเรียนการสอน e-learning ซีดีรอม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) วีดีโอออนดีมานด์ วีดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งรูปแบบหนึ่งที่ตั้งจุดความสนใจของผู้เรียนในขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ด้วย (อมรวิรัช นาคทรพรพ และสังวร ังคระโทก, 2541, หน้า 161) จากการที่กล่าวมา สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อที่สามารถสร้างความน่าสนใจ โดยใช้เทคนิคการนำเสนอต่างๆ ด้วยภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง ที่มีความสวยงาม และมีการใช้เสียงบรรยาย เสียงดนตรีประกอบเข้าด้วยกันเพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อได้โดยตรงและความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองตามความต้องการ จึงทำให้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อที่ได้รับความนิยม และนำมาผลิตเป็นสื่อสำหรับงานต่างๆ มากมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในกลุ่มสาระศิลปะ (นาฏศิลป์) เรื่อง นาฏลีลาและนาฏศัพท์ เพราะสามารถเพิ่มความน่าสนใจในเนื้อหา เรียนรู้ได้รวดเร็ว และนำไปศึกษาด้วยตนเองได้ เนื่องจากสามารถสื่อได้ทั้งภาพและเสียง ทำให้จดจำง่าย อีกทั้งสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาได้เป็นอย่างดี และยังเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ (นาฏศิลป์) ที่มีประสิทธิภาพ

คำถามของการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพในระดับดีในด้านต่อไปนี้หรือไม่
 - 1.1 ด้านเนื้อหา
 - 1.2 ด้านเทคโนโลยี
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่โดย
 - 2.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
 - 2.2 ประสิทธิภาพของผลการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สูงกว่าการเรียนรู้ตามปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพในระดับดีในด้านต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านเนื้อหา
 - 1.2 ด้านเทคโนโลยี
2. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่มีความเหมาะสมในด้านต่อไปนี้
 - 2.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
 - 2.2 ประสิทธิภาพของผลการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์กับการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของกมลพรรณ (2543); เพ็ญญา พัชรชมม์ (2544); เขียวลักษณ์ วรรณม่วง (2544); อุกกฤษ รุ่งเรือง (2545); ธนัท อางสินาด (2548) และ Sweeney (1998) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนตามปกติ ผู้วิจัยจึงได้แนวทางในการตั้งสมมติฐาน ดังนี้

นักเรียนที่เรียน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเลิศพัฒนาศึกษา จำนวน 2 ห้องเรียนแบ่งออกเป็นห้องละ 23-23 รวมนักเรียน 46 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 23 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 23 คน

2. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ใช้เวลาทดลองสอนทั้งหมดกลุ่มละ 10 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

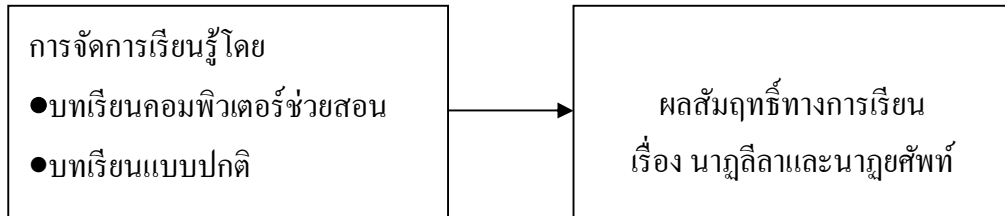
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ จำนวน 4 หน่วย ได้แก่หน่วยที่ 1 เรื่อง นาฏยศัพท์ แบบทำนอง ได้แก่ วง วงบน วงล่าง วงหน้า จีบ จีบคว่ำ จีบหงาย จีบหลัง จีบปรกหน้า จีบปรกข้าง ล้อแก้ว หน่วยที่ 2 เรื่องนาฏยศัพท์ ที่เกี่ยวกับเท้า ได้แก่ ตั้งเข้า รวมเท้า ยกเท้า ก้าวเท้าก้าวข้าง ก้าวไขว้ วางสั้น จรดเท้า กระทบเท้า กระทบเสี้ยว หน่วยที่ 3 เรื่อง ภาษาท่า ตัวเรา ตัวท่าน เรียกหรือให้มานี้ รัก โกรธ ร้องไห้ ปฏิเสธ รวมกัน ตาย หน่วยที่ 4 รำวงมาตรฐาน เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงคืนเดือนหงาย เพลงรำมาชิมารำ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนรู้มี 2 วิธี คือ วิธีการจัดการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและด้วยบทเรียนแบบปกติ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยตรงกัน ผู้วิจัยจึงนิยามความหมายและขอบเขตของคำศัพท์ที่เป็นคำหลักๆไว้ ดังนี้

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นเรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ จำนวน 4 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 เรื่อง นาฏยศัพท์แบบทำนอง หน่วยที่ 2 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับท่า หน่วยที่ 3 เรื่อง ภาษาท่า หน่วยที่ 4 เรื่อง รำวงมาตรฐาน ในการนำเสนอเนื้อหา จากง่ายไปหายาก ในลักษณะของสื่อประสมอัน ได้แก่ ข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และ เสียง เพื่อถ่ายทอดความรู้ในลักษณะใกล้เคียงกับการสอนจริง ในห้องเรียนมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ กับคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งได้รับผลป้อนกลับ อย่างสม่ำเสมอกับเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ของบทเรียน

การจัดการเรียนรู้ตามปกติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยการนำหลักการของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั้นคือ 1) ชั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการเตรียมความพร้อมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่ผู้เรียน 2) ชั้นสอนเป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการบรรยายการสาธิตและการฝึกปฏิบัติ 3) ชั้นสรุปเป็นการสรุปสาระและองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ หลังเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกเกี่ยวกับท่ารำเฉพาะในทางนาฏศิลป์เป็นชื่อลักษณะท่ารำของไทย แบ่งออกเป็น 4 หน่วยคือ หน่วยที่ 1 เรื่อง นาฏยศัพท์แบบทำนอง ได้แก่ วงวงบน วงล่าง วงหน้า จีบ จีบหงาย จีบคว่ำ จีบหลัง จีบปรกหน้า จีบปรกข้าง ล้อแก้ว หน่วยที่ 2 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับท่า ได้แก่ ตั้งเข่า รummเท้า ยกเท้า ก้าวเท้าก้าวข้าง ก้าวไขว้ วางส้น จรดเท้า กระดกเท้า กระดกเสี้ยว หน่วยที่ 3 เรื่อง ภาษาท่า ตัวเรา ตัวท่าน เรียกหรือให้มานี้ รัก โกรธ ร้องไห้ ปฏิเสธ รวมกันตาย หน่วยที่ 4 เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงคืนเดือนหงาย เพลงรำมาฆิมารำ

ภาษาท่านาฏศิลป์ หมายถึง การแสดงกิริยาท่าทางแทนคำพูด เพื่อสื่อความหมายบอกอารมณ์ความรู้สึกแทนคำพูดให้คนอื่นรับรู้ ส่วนใหญ่ดัดแปลงมาจากท่าทางธรรมชาติของมนุษย์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลิศพัฒนาศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์ เมื่อทำแบบฝึกหัดแล้วสามารถทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ แล้วได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจในตัวโปรแกรมที่เรียนมากขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะมีทักษะที่จะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชาศิลปะ (นาฏศิลป์) และยังสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ได้จากการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นาฏลีลาและนาฏยศัพท์

1. เป็นแนวทางในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ครูผู้สอนที่สนใจในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
2. เป็นแนวสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) และกลุ่มสาระอื่น
3. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน

4. เป็นแนวทางให้ผู้เรียนใช้เพื่อทบทวน หรือทำความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ และผู้เรียนสามารถใช้ทบทวนความรู้ที่เรียนผ่านไปแล้วด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนที่อ่อนหรือเรียนไม่ทันสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ตลอดเวลาทำให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี